

Een selectief overzicht van de wetten die justitie menselijker, sneller en straffer moeten maken, met de nadruk op straffer

Sinds de befaamde ‘Potpourri-wetten’ van de voormalige minister van Justitie lijkt de honger naar (broodnodige) hervormingen nog niet gestild. Onder impuls van de huidige minister van Justitie zijn er intussen met dit doel vier wetten in het *Belgisch Staatsblad* verschenen, letterlijk: ‘om justitie menselijker, sneller en straffer te maken’ (hierna ‘MSS-wetten’ en ‘MSS I’¹, ‘MSS II’², ‘MSS IIbis’³ en ‘MSS IV’⁴).

Bij het opstellen van dit overzicht waren reeds enkele publicaties verschenen die de MSS-wetten of aspecten ervan bespreken.⁵ Een nog hangend wetsontwerp bevestigt dat er bijkomende wijzigingen op ons afkomen (hierna ‘MSS III’). Dit ontwerp wordt in afwachting van effectieve publicatie hierna voor alle duidelijkheid *cursief* opgenomen. Er kan wel al worden verwezen naar de artikelen aangenomen in eerste en tweede lezing.⁶

Op het einde wordt in een overzichtstabel een poging gedaan om de besproken (voorgenomen) wijzigingen in één oogopslag te vatten.

De bedoeling van dit overzicht is om de praktijkjurist in het strafrecht snel kennis te laten maken met de (voorgenomen) wijzigingen. Het is geen alomvattend overzicht maar het is beperkt tot een bescheiden selectie van ondergetekende. Bij de volgende selectieve artikelsgewijze opsomming zal worden gefocust op de meest in het oog springende wijzigingen en voorgestelde wijzigingen van voornamelijk het *Wetboek van Strafvordering* en het *Strafwetboek*. Ook zal kort worden ingegaan op enkele (voorgenomen) wijzigingen aan de *Wet op de voorlopige hechtenis*, de *Drugwet* en het *Gerechtigd Wetboek*.

Wetboek van strafvordering

Opsporingsonderzoek à charge en à décharge (art. 28bis Sv.) – MSS III

De voorgenomen wettelijke verankering van het opsporingsonderzoek à charge en à décharge komt er als reactie op een arrest van het Grondwettelijk Hof van 25 juni 2020 (nr. 97/2020).⁷

Sinds de wet van 12 maart 1998 (‘kleine Franchimont’)⁸ worden de strafonderzoeken opgedeeld in twee types: het opsporingsonderzoek onder leiding van een procureur des Konings en het gerechtelijk onderzoek onder leiding van de onderzoeksrechter. Het is opmerkelijk dat de wet enkel voor dit laatste type onderzoek uitdrukkelijk bepaalt dat het zowel à charge als à décharge moet worden gevoerd (art. 56, § 1 Sv.). De rechtspraak en rechtsleer aangehaald en bijgetreden in de parlementaire voorbereidingen bevestigen alleszins dat ook het opsporingsonderzoek steeds à charge

¹ Wet van 28 november 2021 om justitie menselijker, sneller en straffer te maken, *BS* 30 november 2021.

² Wet van 30 juli 2022 om justitie menselijker, sneller en straffer te maken II, *BS* 8 augustus 2022.

³ Wet van 6 december 2022 om justitie menselijker, sneller en straffer te maken IIbis, *BS* 21 december 2022.

⁴ Wet van 31 juli 2023 om justitie menselijker, sneller en straffer te maken IV, *BS* 9 augustus 2023.

⁵ Bijvoorbeeld S. VAN OVERBEKE, “Nog maar eens nieuwe regels voor het hoger beroep in strafzaken: wijzigingen door de wet van 6 december 2022 om justitie menselijker, sneller en straffer te maken IIbis”, *RW* 2022-23, 1003-1019 en C. GULLAIN, D. RIBANT, A. VERHOUSTRAETEN, D. TATTI, “Chronique de législation pénale 2002-2”, *RDPC* 2023, 256-328.

⁶ *Parl.St.* Kamer 2022-2023, nr. 55-3322/008 (Wetsontwerp MSS III – Artikelen aangenomen in eerste lezing op 22 juni 2023) en nr. 55-3322/011 (Wetsontwerp MSS III – Artikelen aangenomen in tweede lezing op 18 juli 2023).

⁷ *Parl.St.* Kamer 2022-2023, nr. 55-3322/001, 4 (Algemene toelichting bij het Wetsontwerp MSS III).

⁸ Wet van 12 maart 1998 tot verbetering van de strafrechtspleging in het stadium van het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek (“wet Franchimont”), *BS* 2 april 1998.

en à décharge moest verlopen zodat deze wetgeving niet alleen een reactie is op een arrest van het Grondwettelijk Hof maar ook een bevestiging van de reeds bestaande opvattingen omtrent het opsporingsonderzoek.⁹

Kennisgeving niet langer per aangetekende brief, maar via gewone brief en e-mail (art. 28sexies, 61quater, 127, 135, 136bis Sv.)- MSS IIbis

Aanvankelijk voorzagen art. 28sexies, 61quater, 127, 135, 136bis Sv. dat de griffier partijen voor de zitting van de kamer van inbeschuldigingstelling moest uitnodigen per fax of per aangetekende brief.

Vanaf heden zal dit – net zoals dat al het geval was voor art. 21bis en 61ter Sv. - per fax, gewone brief of langs elektronische weg (e-mail) zijn. Het is opmerkelijk dat de fax (in de praktijk meer en meer in onbruik aan het geraken) niet werd afgeschaft.

Controle langdurig opsporingsonderzoek op verzoek (art. 28decies Sv.) – MSS IIbis

Het Grondwettelijk Hof heeft met verschillende baanbrekende arresten het historisch gemaakte onderscheid tussen het opsporingsonderzoek en gerechtelijk onderzoek in vraag gesteld.¹⁰

Als gevolg van het arrest van het Grondwettelijk Hof van 3 februari 2022 (nr. 15/2022) komt de wetgever met een antwoord op de ongrondwettig verklaarde lacune in het opsporingsonderzoek. Het Hof was meent dat de kamer van inbeschuldigingstelling ook moet kunnen tussenkomen tijdens een opsporingsonderzoek dat al meer dan één jaar duurt. Voorheen bestond deze mogelijkheid enkel in het kader van een langdurig gerechtelijk onderzoek (art. 136, tweede lid Sv.).¹¹

De verdachte¹² of de persoon die een verklaring van benadeelde persoon aflegt¹³ kan ter griffie van het hof van beroep een gemotiveerd verzoekschrift neerleggen waarna de kamer van inbeschuldigingstelling zich moet buigen over de kwestie.

⁹ Hiervoor werd dan in het bijzonder verwezen naar art. 28bis, § 3 Sv. (“*De procureur des Konings waakt voor (sic) de wettigheid van de bewijsmiddelen en de loyaliteit waarmee ze worden verzameld*”).

De rechtspraak en in het bijzonder die van het Hof van Cassatie bevestigde dat het opsporingsonderzoek niet uitsluitend à charge wordt gevoerd en dat het openbaar ministerie erover moet waken dat ook gegevens à décharge bij het strafdossier worden gevoegd (*Parl.St. Kamer 2022-2023, nr. 55-3322/001, 5* (Algemene toelichting bij het Wetsontwerp MSS III met verwijzing naar Cass. 19 december 2012, (2de K.) AR P.12.1310.F; Cass. 30 oktober 2001, (2de K.) AR P.01.1239.N; Cass. 27 april 2010, (2de K.) AR P.10.0119. N; zie eveneens het arrest van 23 november 2018 van de kamer van inbeschuldigingstelling te Antwerpen, nr. K 2527/2018 (onuitg.)).

Ook de rechtsleer bevestigde die dubbele taak van het openbaar ministerie (*Parl.St. Kamer 2022-2023, nr. 55-3322/001, 5* (Algemene toelichting bij het Wetsontwerp MSS III met verwijzing naar F. KUTY, “Le devoir du ministère public de proposer une solution de justice: l’expression de son honneur et l’assise de sa légitimité” (noot onder Cass. 19 december 2012), *JLMB* 2013, 463).

Daarenboven verwijzen de parlementaire voorbereidingen naar verschillende andere redenen om aan te nemen dat het openbaar ministerie onafhankelijk en onpartijdig moet onderzoeken (*Parl.St. Kamer 2022-2023, nr. 55-3322/001, 5* (Algemene toelichting bij het Wetsontwerp MSS III, 5-7).

¹⁰ Zie hierover R. VERSTRAETEN, “Het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek: een nieuwe maar moeizame romance. Het onderzoek in strafzaken na het arrest van het Grondwettelijk Hof van 3 februari 2022 en de invoering van artikel 28decies Sv.”, *NC* 2022, afl. 6, 445-469 en R. VERSTRAETEN, “Het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek: werelden van verschil of tijd voor een eengemaakt vooronderzoek? Het arrest van het Grondwettelijk Hof van 25 juni 2020”, *NC* 2020, afl. 5, 399-42

¹¹ R. VERSTRAETEN, “Het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek: een nieuwe maar moeizame romance. Het onderzoek in strafzaken na het arrest van het Grondwettelijk Hof van 3 februari 2022 en de invoering van artikel 28decies Sv.”, *NC* 2022, afl. 6, 445-469

¹² Die in die hoedanigheid werd verhoord (art. 47bis, § 2 Sv.).

¹³ In de zin van art. 5bis V.T.Sv. De wettekst lijkt hier een onderlijnde onnauwkeurigheid te bevatten: “*kan de zaak bij de kamer van inbeschuldigingstelling worden aanhangig gemaakt door een aan de griffie van het hof van beroep gericht met redenen omkleed verzoekschrift uitgaande van de verdachte die in die hoedanigheid werd verhoord overeenkomstig artikel 47bis, § 2, of de persoon die de verklaring van benadeelde aflegde overeenkomstig artikel 5bis van de Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering.*”

Beslag op een onroerende goed als instrument van het misdrijf (art. 35bis Sv.) – MSS III

Traditioneel konden enkel roerende goederen verbeurd worden verklaard als voorwerp, instrument of het product van het misdrijf (art. 42, 1° en 2° Sw.). Daarentegen konden enkel onroerende goederen als vermogensvoordeel verbeurdverklaard worden (art. 42, 3° Sw.).

Wanneer er vandaag bewarend strafbeslag wordt gelegd op onroerende goederen die het vermogensvoordeel uit een misdrijf schijnen te zijn, moet de procedure van art. 35bis Sv. worden gevolgd.

Aangezien onroerende goederen ook gebruikt (of beter: misbruikt) kunnen worden als *instrument* om misdrijven te plegen¹⁴, bepaalde de strafwetgever dat deze onroerende goederen ook verbeurd kunnen of moeten worden verklaard. In dat verband wordt nu in MSS III voorgesteld om aan art. 35bis Sv. een lid toe te voegen waardoor de beslagprocedure *mutatis mutandis* geldt voor de inbeslagname van onroerende goederen die het instrument van het misdrijf schijnen te zijn.¹⁵

Het is onduidelijk waarom niet van de gelegenheid gebruik wordt gemaakt om de procedure van art. 35bis Sv. niet *mutatis mutandis* te laten gelden wanneer het onroerend goed het *voorwerp*¹⁶ van het misdrijf vormt.

Evenmin wordt er voorgesteld om art. 35ter Sv. uit te breiden voor het geval dat het onroerend goed niet meer effectief voorhanden is (zoals dat momenteel enkel het geval is voor het voorwerp en instrument van heling en witwassen in art. 505 Sw.¹⁷).

Medewerkingsplicht in strafzaken: hogere geldboete en/of afschaffing gevangenisstraf bij niet-medewerking (art. 39ter, 39quinquies, 46bis, 46bis/1, 46ter, 46quater, 88bis, 88quater, 90quater, 111quater Sv.) - MSS IIbis

Onder het mom van 'harmonisering van de straffen' heeft de wetgever meer eenvormigheid en logica in de wettelijk voorziene sancties ten aanzien van niet-meewerkende derden willen bewerkstelligen.¹⁸

Deze sancties zijn nodig om een stok achter de deur te hebben wanneer bepaalde derden hun medewerking niet wensen te verlenen.

De gevangenisstraf voor de niet-medewerkende derde (veelal in technische aangelegenheden zoals IT-dienstenaanbieders) wordt in veel gevallen geschrapt in ruil voor het optrekken van de geldboete (100 tot 30.000 euro).¹⁹

Tot slot werd het hinderen van de onderzoeksmaatregel strafbaar gesteld (art. 90quater, § 4, lid 3 Sv. naar het voorbeeld van art. 88quater, § 3, lid 1 Sv.) en werd een gevangenisstraf en/of geldboete ingevoerd wanneer de derde weigert mee te werken terwijl de medewerking een misdaad of wanbedrijf kan verhinderen of de gevolgen ervan kan beperken art. 90quater, § 4, lid 4 Sv. naar het voorbeeld van art. 88quater § 3, lid 2 Sv.).

¹⁴ Bv. art. 417/42 Sw. (seksuele uitbuiting minderjarigen met het oog op prostitutie) en art. 433quater/8 Sw. (misbruik van prostitutie) en art. 505 Sw. (heling en witwassen van illegale vermogensvoordelen).

¹⁵ *Parl.St.* Kamer 2022-2023, nr. 55-3322/001, 28 (Wetsontwerp MSS III – Artikelsgewijze toelichting).

¹⁶ Bv. art. 433novies Sw. (mensenhandel) en art. 433terdecies Sw. (huisjesmelkerij).

¹⁷ Art. 35ter, lid 2 Sv.

¹⁸ *Parl.St.* Kamer 2021-2022, nr. 55-2824/001, 8 (Wetsontwerp MSS IIbis – Memorie van Toelichting).

¹⁹ Daarvoor ging het over een geldboete van 26 tot 20.000 euro.

Psychologisch deskundigenonderzoek risico-taxatie (art. 43 Sv.) – MSS III

Op het terrein (in het bijzonder in de strijd tegen radicalisering en extremisme en seksuele geweld of intrafamiliaal geweld) bestaat een reële nood aan risico-taxatie. Dit werd in het verleden opgevangen door bepaalde projecten, maar de wetgever wenst nu een algemeen kader te voorzien waarbij de procureur (of onderzoeksrechter) onafhankelijk van het type misdrijf in een vroeg stadium een psychologisch onderzoek kan vorderen om een tijdige en kwaliteitsvolle risico-taxatie op te stellen.²⁰ Hiermee zou men inzicht kunnen krijgen in het doen en laten van de verdachte, de gevaarlijkheid van de persoon en de nood aan behandeling. Ook de rechterlijke macht zou hierbij gebaat kunnen zijn om de meest adequate sanctie of maatregel te kunnen bepalen.²¹

Autopsie en uitbreiding rechten nabestaanden (art. 44 Sv.) – MSS IV

Deze wijziging aan art. 44 Sv. beoogt volgens de wetgever meer bescherming te bieden aan de nabestaanden van een overledene op wie een autopsie is uitgevoerd en gevolg te geven aan het EHRM-arrest Aygün tegen België van 8 november 2022 (nr. 28336/12).²²

Concreet wordt voorgesteld om art. 44 Sv. aan te vullen met vijf leden met daarin vier verschillende nieuwigheden:

1. Het recht van de nabestaanden op de overdracht van het lichaam door de bevoegde procureur des Konings zodra het niet langer kan worden gerechtvaardigd om het lichaam te bewaren voor de waarheidsvinding;
2. De verplichting om het lichaam na autopsie zo goed mogelijk terug in ere te herstellen vooraleer het terug over te dragen aan de nabestaanden;
3. Een procedure met verzoek tot vrijgave van het lichaam met een tussentijdse wachttermijn van drie maanden;
4. De opgraving op bevel van de procureur des Konings als onderzoekshandeling.

Contact CAP (NBB) in opsporings- en strafuitvoeringsonderzoek (art. 46quater en 464/12 Sv.) – MSS I

Voorheen kon de procureur des Konings (in tegenstelling tot de onderzoeksrechter) enkel toegang krijgen tot het Centraal Aanspreekpunt bij de Nationale Bank van België ('CAP') wanneer de onderzochte feiten betrekking hadden op terrorismemisdrijven, witwassen en bepaalde gevallen van fiscale fraude.

Sinds de wijziging van art. 46quater Sv. kan de procureur des Konings ook toegang nemen tot het CAP zodra er ernstige aanwijzingen zijn dat de onderzochte misdrijven een correctionele hoofdgevangenisstraf van een jaar of meer tot gevolg kunnen hebben.

In de fase van het strafuitvoeringsonderzoek (SUO) wordt ook uitdrukkelijk de mogelijkheid voorzien in art. 464/12, § 1/1 Sv. om bij de tenuitvoerlegging van een veroordeling tot een verbeurdverklaring, geldboete of gerechtskosten alle beschikbare info op te vragen bij het CAP wanneer de veroordeelde schuldig is verklaard aan een misdrijf waarop een hoofdgevangenisstraf van minstens een jaar staat.

²⁰ *Parl.St.* Kamer 2022-2023, nr. 55-3322/001, 29 e.v. (Wetsontwerp MSS III - Artikelsgewijze toelichting).

²¹ *Parl.St.* Kamer 2022-2023, nr. 55-3322/001, 29 e.v. (Wetsontwerp MSS III - Artikelsgewijze toelichting).

²² *Parl.St.* Kamer 2022-2023, nr. 55-3436/001, 27-28 (Wetsontwerp MSS IV – Memorie van Toelichting). Zie hierover de samenvatting van W. MICHIELS en C. GYSELS in *T.Strafr.* 2023, afl. 1, 63-65.

Hersteltraject onderliggende problematiek (verslaving, agressie of psychosociaal) (art. 190sexies en 209bis Sv.) – MSS III

In diverse arrondissementen lopen verschillende (naar verluidt succesvolle) proefprojecten voor personen met een onderliggende problematiek. Zo zijn er drugbehandelingskamers (DBK), drugsopvolgingskamers (DOK), jongeren opvolgkamers (JOK) en Opvolgkamers intrafamiliaal geweld.²³

Met MSS III wenst de wetgever in het Wetboek van Strafvordering het hersteltraject als algemene procedure in te schrijven met de focus op preventie, schadebeperking, herstel en hulpverlening in plaats van bestraffing wanneer er sprake is van bepaalde problematieken in verband met verslaving, agressie of de psychosociale toestand.²⁴

De hersteltrajecten moeten een alternatief vormen voor de probatiestrafen. Zulk hersteltraject moet in principe voor de correctionele rechtbank worden doorlopen maar de toepassing door de hoven van beroep wordt niet uitgesloten.²⁵

De justitiehuzen zullen een zeer belangrijke rol spelen bij het begeleiden en het opvolgen van het hersteltraject.

De rechtbank richt best zelf een gespecialiseerde kamer in om de zaken te behandelen waarin sprake is van een onderliggende problematiek in verband met verslaving, agressie of de psychosociale toestand. Het openbaar ministerie waakt erover dat de zaken die aanmerking komen voor een hersteltraject ook effectief voor die specifieke kamer worden gedagvaard.

Wanneer zulke zaak toch voor een gewone kamer wordt gedagvaard kan de rechter die meent dat er nood is aan een hersteltraject toch de zaak doorverwijzen naar de daarvoor ingerichte kamer.

De ruggengraat van een hersteltraject is het vrijwillig karakter. Verder moet er voldaan zijn aan cumulatieve voorwaarden:

- 1° De beklaagde ontkent de hem ten lastegelegde feiten niet, erkent het bestaan van een onderliggende problematiek (verslaving, agressie, psychosociaal) van zijn kant en is gemotiveerd om hieraan te werken;
- 2° De beklaagde wordt op het ogenblik van de verschijning voor de rechtbank niet opgevolgd door een dienst van de gemeenschappen wegens dezelfde problematiek;
- 3° De beklaagde mag niet onder de bevoegdheid van de strafuitvoeringsrechter of de strafuitvoeringsrechtbank vallen;
- 4° De beklaagde verleent op vrije en voldoende geïnformeerde wijze zijn instemming met het hersteltraject.²⁶

Het hersteltraject zal drie fasen moeten doorlopen van inleidingszitting, opvolgingszitting tot eindzitting en de rechter zal zich moeten gedragen naar het voorbeeld van een rechter in een bemiddelingskamer of de kamers voor minnelijke schikking.

Op de inleidingszitting zal de rechter moeten nagaan of de wettelijke voorwaarden voor het hersteltraject vervuld zijn. Als dit het geval is, zal er een hersteltraject worden opgesteld door de bevoegde dienst van de gemeenschappen (justitie-assistent) en de beklaagde. Uiterlijk twee maanden na de inleidingszitting vindt een oriëntatiezitting plaats waarop de beklaagde zijn hersteltraject voorlegt. Wanneer dit traject wordt aanvaard, wordt het ondertekend door de

²³ Parl.St. Kamer 2022-2023, nr. 55-3322/001, 8 e.v. (Algemene toelichting bij het Wetsontwerp MSS III).

²⁴ Parl.St. Kamer 2022-2023, nr. 55-3322/001, 9 (Algemene toelichting bij het Wetsontwerp MSS III).

²⁵ Parl.St. Kamer 2022-2023, nr. 55-3322/001, 13 (Algemene toelichting bij het Wetsontwerp MSS III).

²⁶ Parl.St. Kamer 2022-2023, nr. 55-3322/001, 15 (Algemene toelichting bij het Wetsontwerp MSS III).

beklaagde en wordt de zaak uitgesteld voor opvolging. Deze opvolging kan maximaal een jaar duren en kan eenmalig gemotiveerd verlengd worden met maximaal zes maanden. Hierna volgt dan de werkelijke behandeling van de zaak en houdt de rechtbank bij de uitspraak rekening met het gevolgde hersteltraject.²⁷

Hoger beroep (volgberoep) (art. 203 en afschaffing art. 205 Sv.) – MSS Ilbis
Deze wetswijziging werd reeds grondig en kritisch besproken in de rechtsleer.²⁸

Kort gezegd werd art. 203 Sv. voor een groot deel herschreven (hypothese art. 203, § 2, eerste lid, Sv.: navolgend hoger beroep van het openbaar ministerie, hypothese art. 203, § 2, tweede lid, Sv.: navolgend hoger beroep van de beklaagde of de burgerrechtelijk aansprakelijke partij en hypothese art. 203, § 2, derde lid, Sv.: navolgend hoger beroep van de burgerlijke partij).

Vanaf heden zullen alle procespartijen (openbaar ministerie, beklaagde, burgerrechtelijk aansprakelijke partij en burgerlijke partij) over een navolgend hoger beroep²⁹ beschikken.

Het is belangrijk om hierbij te onthouden dat de termijn voor dit navolgend hoger beroep pas begint te lopen vanaf de dag na het verstrijken van de standaardtermijn voor de tegenpartij (rekening houdend met art. 644 Sv.). Hierdoor zal – behoudens toepassing van art. 644 Sv. – na een eerste beslissing *op tegenspraak* de termijn voor hoger beroep beginnen lopen vanaf de 31ste dag tot en met de 40ste dag na de eerste beslissing (opnieuw rekening houdend met art. 644 Sv.). Wanneer er sprake is van een eerste beslissing bij verstek wordt – zoals terecht opgemerkt door VAN OVERBEKE – de toepassing van art. 203 Sv. door het openbaar ministerie (art. 203, § 2, lid 1 Sv.) minder evident.³⁰

Er is geen navolgend hoger beroep op burgerlijk vlak voorzien voor de beklaagde of burgerrechtelijk aansprakelijke partij. Deze kan steeds incidenteel hoger beroep aantekenen maar hierdoor wordt enkel de omvang van de gevorderde schadevergoeding in het debat gebracht zonder dat de grondslag van de burgerlijke rechtsvordering kan worden betwist.³¹

Door de wijziging van art. 203 Sv. achtte de wetgever het verantwoord om art. 205 Sv. te schrappen waardoor het openbaar ministerie bij het appelgerecht geen zelfstandig hoger beroep meer kan instellen als geen enkele procespartij hoger beroep aantekende.

Hof van assisen: geluidsopname en audiovisuele opname (art. 258/1 en 258/2 Sv.) – MSS II
De terroristische aanslagen in Frankrijk en België hebben zeer veel slachtoffers gemaakt. Het is een uitdaging voor beide landen geweest om de bestaande procesregels te verzoenen met de rechten van de beschuldigen en de zeer talrijke slachtoffers van allerlei nationaliteiten.

Frankrijk paste naar aanleiding daarvan de *Code de procédure pénale* aan. Onze wetgever zocht – met het oog op het grote terreurproces in Brussel - inspiratie bij de zuiderburen bij de invoering van art. 258/1 en 258/2 Sv.

²⁷ Parl.St. Kamer 2022-2023, nr. 55-3322/001, 8-18 (Algemene toelichting bij het Wetsontwerp MSS III).

²⁸ S. VAN OVERBEKE, “Nog maar eens nieuwe regels voor het hoger beroep in strafzaken: wijzigingen door de wet van 6 december 2022 om justitie menselijker, sneller en straffer te maken Ilbis”, *RW* 2022-23, 1003-1019.

²⁹ S. VAN OVERBEKE legt uit dat navolgend hoger beroep allicht juist is dan volgberoep of volgappel.

³⁰ S. VAN OVERBEKE, “Nog maar eens nieuwe regels voor het hoger beroep in strafzaken: wijzigingen door de wet van 6 december 2022 om justitie menselijker, sneller en straffer te maken Ilbis”, *RW* 2022-23, 1011 e.v.

³¹ S. VAN OVERBEKE, “Nog maar eens nieuwe regels voor het hoger beroep in strafzaken: wijzigingen door de wet van 6 december 2022 om justitie menselijker, sneller en straffer te maken Ilbis”, *RW* 2022-23, 1014.

Doordat de bestaande gebouwen en rechtszalen niet aangepast waren aan het groot aantal slachtoffers (mogelijks bijgestaan door een advocaat en een tolk) wordt er een wettelijk kader voorzien om de debatten te volgen via een vertrouwelijke uitzending. Het is aan de voorzitter van het hof om deze beslissing in het belang van een goede rechtsbedeling te nemen hetzij door de onevenredigheid tussen de fysieke onthaalcapaciteit van het hof van assisen en het aantal procespartijen, hetzij door het groot aantal slachtoffers met een woonplaats in het buitenland.

Daarnaast kunnen ook opnames worden gemaakt en bijgehouden voor het aanvullen voor de historische archieven van justitie.

Onmiddellijk cassatieberoep tegen uithandengeving minderjarige (art. 420 Sv.) – MSS III

De uitdrukkelijke mogelijkheid om onmiddellijk cassatieberoep aan te tekenen tegen de beslissing tot uithandengeving van een minderjarige (art. 57bis van de Wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming) in het oude art. 416, tweede lid Sv. werd geschrapt door de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken.

Als gevolg van een arrest van het Grondwettelijk Hof van 24 oktober 2019 (nr. 161/2019) moet deze schrapping echter ongedaan worden gemaakt.

Bijgevolg stelt de wetgever voor om een vierde uitzondering toe te voegen aan art. 420 Sv. waardoor er toch onmiddellijk cassatieberoep mogelijk is tegen een beslissing tot uithandengeving van een minderjarige.

Strafwetboek

Strafrechtelijke verantwoordelijkheid rechtspersonen (art. 5 Sw.) – MSS I

Oud artikel 5, lid 2 Sw.	Nieuw artikel 5, lid 2 Sw.
Met rechtspersonen worden gelijkgesteld: 1° tijdelijke handelsvennootschappen en stille handelsvennootschappen; 2° vennootschappen bedoeld in artikel 2, § 4, tweede lid, van het Wetboek van Vennootschappen, alsook handelsvennootschappen in oprichting; 3° burgerlijke vennootschappen die niet de vorm van een handelsvennootschap hebben aangenomen.	Met rechtspersonen worden gelijkgesteld: 1° maatschappen; 2° vennootschappen in oprichting

De - eerder vormelijke - aanpassing van de met rechtspersonen gelijkgestelde subjecten was nodig om de terminologie in overeenstemming te brengen met het Wetboek van vennootschappen en verenigingen.³²

³² *Parl.St.* Kamer 2020-2021, nr. 55-2175/001, 10 (Wetsontwerp MSS I - Artikelsgewijze toelichting).

Gerechtigd verbod om deel te nemen aan een protestbijeenkomst (art. 7 en 34sexies Sw.) – MSS III

Meer en meer personen, veelal gemaskerd, zouden zich aansluiten bij protestbijeenkomsten met als enig doel gewelddadige acties tegen ordediensten en vernielingen aanbrengen.³³ Als gevolg van verschillende uit de hand gelopen protestbijeenkomsten³⁴ wenst de wetgever een nieuwe bijkomende straf in te voeren in het Strafwetboek (cf. voorgestelde aanvulling van art. 7 Sw. én invoering van een nieuw art. 34sexies Sw.). Hiermee zou een wettelijke basis worden geboden voor het gerechtelijk verbod om deel te nemen aan een protestbijeenkomst.

Het begrip protestbijeenkomst zou ook uitdrukkelijk worden gedefinieerd en er wordt verduidelijkt dat men steeds moet kunnen deelnemen aan protestbijeenkomsten indien het oogmerk van de veroordeelde rechtmatig was (bv. uitsluitend politiek, vakorganisatorisch, menslievend, levensbeschouwelijk, ecologisch, burgerlijk of godsdienstig en indien er geen risico op ernstige verstoring van de openbare orde was).³⁵ Er wordt benadrukt dat dit wetsontwerp geen afbreuk doet aan het recht om te staken en dat een staking niet hetzelfde is als een protestbijeenkomst.³⁶

Het gerechtelijk protestverbod beperkt alleszins het recht om te betogen en daarbij deel te nemen aan een protestbijeenkomst gewaarborgd door art. 19 en 26 Grondwet en art. 10 en 11 EVRM.

Deze voorgestelde nieuwe facultatieve bijkomende straf zou maximaal drie jaar (en vijf jaar in geval van herhaling) kunnen bedragen.

Verzwarende factoren en discriminerende drijfveer (art. 78bis-ter en 405quater, 417/20, 422quater, 438bis, 442ter, 453bis, 514bis, 525bis, 532bis, 534quater Sw.)- MSS IIbis

De invoering van verzwarende factoren (waaronder de discriminerende drijfveer). Deze wijziging was volgens het wetsontwerp nodig aangezien België in gebreke werd gesteld door de Europese Commissie wegens een onjuiste omzetting van artikel 4 van het Kaderbesluit 2008/913/JBZ van de Raad van 28 november 2008 betreffende de bestrijding van bepaalde vormen en uitingen van racisme en vreemdelingenhaat door middel van het strafrecht.³⁷

De wetgever stelde onomwonden: *“Er rest ons dus geen andere optie dan de wet aan te passen door verzwarende factoren te voorzien voor alle misdrijven, indien de dader handelt vanuit een discriminerende drijfveer.”*³⁸

De inspiratie voor de ‘verzwarende factoren’ (toch een relatief nieuw begrip in het Belgische strafrecht) werd gevonden in de wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen van het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht. In afwachting van het nieuw Strafwetboek gebruikt men bewust het overgangsbegrip ‘verzwarende factor’ wat betekent dat de rechter er rekening mee moet houden bij het bepalen van de strafmaat binnen de wettelijk voorziene minima en maxima.³⁹

Om een wettelijke basis te bieden aan het begrip ‘verzwarende factor’ wordt art. 78bis Sw. ingevoerd.

³³ In het wetsontwerp wordt uitdrukkelijk verwezen naar de betogingen tegen de zgn. ‘coronamaatregelen’ (Parl.St. Kamer 2022-2023, nr. 55-3322/001, 35 (Wetsontwerp MSS III - Artikelsgewijze toelichting).

³⁴ Parl.St. Kamer 2022-2023, nr. 55-3322/001, 33 (Wetsontwerp MSS III - Artikelsgewijze toelichting).

³⁵ Parl.St. Kamer 2022-2023, nr. 55-3322/011, 9 (Wetsontwerp MSS III – Artikelen aangenomen in tweede lezing).

³⁶ Artikel 34sexies, lid 5 Sw. bepaalt: *“Een staking, zoals vermeld in artikel 28 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, is geen protestbijeenkomst.”* Parl.St. Kamer 2022-2023, nr. 55-3322/011, 9 (Wetsontwerp MSS III – Artikelen aangenomen in tweede lezing).

³⁷ Parl.St. Kamer 2021-2022, nr. 55-2774/001, 18 e.v. (Wetsontwerp MSS II - Artikelsgewijze toelichting).

³⁸ Parl.St. Kamer 2021-2022, nr. 55-2774/001, 19 (Wetsontwerp MSS II - Artikelsgewijze toelichting).

³⁹ Parl.St. Kamer 2021-2022, nr. 55-2774/001, 19 (Wetsontwerp MSS II - Artikelsgewijze toelichting).

In dezelfde adem is de discriminerende drijfveer als algemene verzwarende factor bij alle misdrijven ingevoerd in art. 78ter Sw. tenzij de wet er uitdrukkelijk een verzwarende omstandigheid van maakt (zoals dat het geval is in art. 405quater, 417/20, 422quater, 438bis, 442ter, 453bis, 514bis, 525bis, 532bis, 534quater Sw.).

Verbeurdverklaring van het roerende en/of onroerende goed als instrument van de misdrijven seksuele uitbuiting van minderjarigen en meerderjarigen voor prostitutiedoeleinden (art. 417/42 en 433quater/8 Sw.) – MSS II

Bij de bespreking van de voorgestelde aanvulling van art. 35bis Sv. hierboven werd reeds verwezen naar het onroerend goed als vermogensvoordeel, instrument of voorwerp van het misdrijf.

De strafrechter kan deze artikelen (art. 417/42 en 433quater/8 Sw.) aangrijpen om alle zaken die gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van bepaalde misdrijven in verband met seksuele uitbuiting van minderjarigen en meerderjarigen voor prostitutiedoeleinden verbeurd te verklaren. Er geldt (in tegenstelling tot art. 42, 1° Sw.) geen eigendomsvoorwaarde in hoofde van de veroordeelde (weliswaar met respect voor rechten van derden) en de verbeurdverklaring kan ook betrekking hebben op onroerende goederen (of delen daarvan). Wanneer deze goederen vervreemd zouden zijn tussen het tijdstip van de feiten en de definitieve veroordeling kan ook de verbeurdverklaring bij equivalent (van de tegenwaarde) worden bevolen van deze onroerende en roerende goederen.

De tekst van art. 417/42 Sw. (behorend tot Onderafdeling 2. Seksuele uitbuiting van minderjarigen met het oog op prostitutie) werd klaarblijkelijk letterlijk overgenomen onder art. 433quater/8 Sw. (Hoofdstuk IIIbis/1. - Misbruik van prostitutie) zodat er in dit laatste artikel ook wordt verwezen naar de misdrijven omschreven in deze ‘onderafdeling’ terwijl dat ‘hoofdstuk’ moest zijn.

Deelse omzetting 6AML (art. 505 Sw. en nieuw art. 505ter Sw.) – MSS III

Voorwaardelijke strafuitsluitende verschoningsgrond (art. 505, lid 3 Sw.)

Richtlijn (EU) 2018/1673 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 inzake de strafrechtelijke bestrijding van het witwassen van geld (verder ‘6AML’) moest op 3 december 2020 reeds door de lidstaten zijn omgezet

Door de verplichte omzetting van 6AML moeten ook gewone vormen van fiscale fraude als ‘criminele activiteit’ voorafgaand aan mogelijke witwashandelingen worden beschouwd (art. 2, lid 1, q) 6AML).

Hierdoor zou de bestaande fiscale ontsnappingsclausule van art. 505, lid 3 Sw. volgens de wetgever moeten verdwijnen. De wetgever meent echter dat de blinde omzetting van 6AML een “*fenomenaal groot risico*” zou vormen voor de onderworpen entiteiten (in de zin van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten).⁴⁰ Bovendien, aldus de wetgever, zou dit ook kunnen leiden tot een exponentiële toename in het aantal meldingen van de financiële instellingen waardoor de werking van de CFI en de parketten overbelast dreigt te worden.⁴¹

Daarbij dient een gezond evenwicht te bestaan tussen doeltreffende bestrijding van fiscale fraude waarbij de onderworpen entiteiten niet worden geconfronteerd met onredelijke en disproportionele maatregelen die hun werking gaan belemmeren en zelfs zouden kunnen leiden tot een overbelasting van het gerechtelijk apparaat.

⁴⁰ Parl.St. Kamer 2022-2023, nr. 55-3322/001, 43 (Wetsontwerp MSS III - Artikelsgewijze toelichting).

⁴¹ Parl.St. Kamer 2022-2023, nr. 55-3322/001, 44 (Wetsontwerp MSS III - Artikelsgewijze toelichting).

Om die reden wenst de wetgever art. 505, lid 3 en 4 Sw. te vervangen door een nieuw lid 3. Daarin zou een voorwaardelijke strafuitsluitende verschoningsgrond worden ingeschreven voor de onderworpen entiteiten en hun bestuurders, aangestelden en lasthebbers gekoppeld aan de voorwaarde dat zij zich hebben *“geconformeerd aan de wetgeving en reglementering ter bestrijding van fiscale fraude waaronder de verplichtingen die voortvloeien uit de wet van 18 september 2017”*.⁴²

De parlementaire voorbereidingen verwijzen nog naar twee opmerkingen van de Raad van State en een inbreukprocedure opgestart door de Europese Commissie tegen België wegens onvolledige omzetting van 6AML. De wetgever merkt op – na een vraag om verduidelijking van de Belgische FOD Justitie aan de Europese Commissie omtrent een mogelijk verschil tussen de Nederlandstalige en Franstalige versie van artikel 3 6AML – dat de Commissie uiteindelijk bevestigde dat een strafuitsluitende verschoningsgrond niet in strijd is met de Richtlijn.⁴³

Nieuwe verzwarende omstandigheid (art. 505ter Sw.)

De wetgever wenst ook als gevolg van 6AML twee nieuwe verzwarende omstandigheden in te voeren (drie tot vijf jaar gevangenisstraf en/of 10.000 tot 200.000 euro geldboete) in te schrijven om te voldoen aan art. 6, lid 1 a) en b) 6AML. Ten eerste wanneer de strafbare feiten gepleegd zijn in het kader van een criminele organisatie (art. 324bis Sw.) en ten tweede wanneer de feiten gepleegd zijn door een onderworpen entiteit in het kader van de uitoefening van zijn beroepsactiviteiten en die gevestigd in België, in een ander land van de Europese Economische Ruimte of een derde land dat aan de Europese Unie gelijkaardige antiwitwasverplichtingen oplegt.

Diverse wetten

Wet voorlopige hechtenis (WVH)

Beperking van het criterium ‘collusiegevaar’ bij bepaalde misdrijven (art. 16 WVH) – MSS IV

Aan het vierde lid van art. 16, § 1 WVH worden enkele wijzigingen aangebracht. De notie van volstreekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid wordt behouden. Voor misdrijven die niet strafbaar zijn met een straf die hoger is dan vijftien jaar opsluiting (of 5 jaar gevangenisstraf voor bepaalde terroristische misdrijven) wordt deze notie ingevuld aan de hand van vier criteria: vlucht-/onttrekkingsgevaar, recidivegevaar, collusiegevaar en het gevaar om bewijzen te doen verdwijnen.

De wetgever verduidelijkt dat recidivegevaar niet altijd gemakkelijk in te schatten en te beoordelen is. Hij benadrukt dat de rechter dit criterium steeds op een bepaald moment feitelijk en concreet moet beoordelen rekening houdend met de feitelijke omstandigheden en omstandigheden gelieerd aan de persoonlijkheid van de verdachte. Automatismen op basis van eerdere veroordelingen zijn uit den boze.⁴⁴

Collusiegevaar (dat de persoon zich zou laten verstaan met derden) wordt aangescherpt.⁴⁵ Men wenst dit criterium voornamelijk bij bepaalde types van criminaliteit nog dezelfde rol te laten spelen

⁴² *Parl.St.* Kamer 2022-2023, nr. 55-3322/011, 12 (Wetsontwerp MSS III – Artikelen aangenomen in tweede lezing). In het bijzonder verwijst het wetsontwerp naar: *“voor wat de wet van 18 september 2017 betreft, gaat het om de artikelen 19 en 20 (algemene waakzaamheidsverplichtingen ten aanzien van de cliënten) en meer in het bijzonder de verplichtingen tot identificatie en identiteitsverificatie die zijn opgenomen in titel II, hoofdstuk 1, afdeling 2 (artikel 21 en volgende), de verplichtingen tot identificatie van de kenmerken van de cliënt en van het doel en de aard van de zakelijke relatie of van de occasionele verrichting die zijn opgenomen in titel II, hoofdstuk 1, afdeling 3 (artikel 34) en de verplichtingen tot waakzaamheid ten aanzien van de zakelijke relaties en de occasionele verrichtingen die zijn opgenomen in titel II, hoofdstuk 1, afdeling 4 (artikelen 35 tot 41). Ook artikel 45 van de wet met betrekking tot de analyse van atypische verrichtingen zou kunnen worden beoogd.”* Cf. *Parl.St.* Kamer 2022-2023, nr. 55-3322/001, 46 (Wetsontwerp MSS III - Artikelsgewijze toelichting).

⁴³ *Parl.St.* Kamer 2022-2023, nr. 55-3322/001, 48 (Wetsontwerp MSS III - Artikelsgewijze toelichting).

⁴⁴ *Parl.St.* Kamer 2022-2023, nr. 55-3436/001, 38 (Wetsontwerp MSS IV – Artikelsgewijze bespreking).

⁴⁵ *Parl.St.* Kamer 2022-2023, nr. 55-3436/001, 38-39 (Wetsontwerp MSS IV – Artikelsgewijze bespreking).

als voorheen (in het bijzonder georganiseerde criminaliteit⁴⁶ en dossiers met een internationale dimensie waar de gevangenis volgens de wetgever zou kunnen helpen om het collusiegevaar in te perken). Daarentegen zou dit bij andere types van criminaliteit enkel de eerste dagen belangrijk zijn zodat enkel in een vroegtijdig stadium kan worden verwezen naar collusiegevaar. Voor dit type criminaliteit zou enkel nog bij het afleveren van het bevel tot aanhouding, de eerste verschijning voor de raadkamer (binnen de vijf dagen na de aanhouding) en de eerste maandelijkse verlengingszitting kunnen de hechtenis kunnen worden bevolen resp. gehandhaafd met verwijzing naar collusiegevaar. Nadien zou dit niet meer kunnen dienen als criterium om de hechtenis te handhaven.

Pas vanaf de vierde zitting een tweemaandelijks controle van de voorlopige hechtenis (art. 22 en 30)-MSS IV

Met verwijzing naar een onderzoek van het NICC en de gemiddelde detentieperiodes in voorlopige hechtenis stelt de wetgever vast dat de duur van de voorlopige hechtenis stelselmatig toeneemt. De gemiddelde duur van de voorhechtenis zou meer dan 14 weken bedragen.⁴⁷

De wetgever wenst bijgevolg vooral in de eerste maanden van de detentie regelmatige(re) controles te voorzien en stelt voor om in tegenstelling tot voorheen een extra maandelijkse controle in te voeren zodat de eerste drie maanden van de voorhechtenis gepaard gaan met drie afzonderlijke maandelijkse controlezittingen door de raadkamer. Pas wanneer de raadkamer ter gelegenheid van de vierde zitting zou beslissen om de hechtenis te handhaven zal dit voor een periode van twee maanden zijn.

Verplichte beslissing omtrent handhaving voorwaarden en mogelijkheid om voorwaarden te wijzigen, opheffen of vrijstelling te verlenen (art. 36 WVH) – MSS III

In het rapport van de Hoge Raad voor Justitie (Bijzonder onderzoek naar het dossier van S.B.) werd het als problematisch ervaren dat de tijdens de voorlopige hechtenis opgelegde voorwaarden niet blijven gelden tot er een definitieve uitspraak ten gronde is.⁴⁸

De wetgever wenst daarom art. 36, § 2 WVH te wijzigen en de raadkamer te verplichten om bij de regeling van de rechtspleging zich steeds uit te spreken over het al dan niet handhaven van de opgelegde voorwaarden met de mogelijkheid om de voorwaarden te laten doorlopen tot de beslissing ten gronde definitief is. Ook zouden de raadkamer en het vonnisgerecht in staat moeten zijn om de voorwaarden te wijzigen, op te heffen of vrijstelling te verlenen van alle of sommige voorwaarden.

⁴⁶ De in de eerste lezing aangenomen wettekst verwijst naar strafbare feiten gepleegd in het kader van een vereniging bedoeld in artikel 322 van het Strafwetboek of in het kader van een criminele organisatie bedoeld in artikel 324bis van het Strafwetboek, voor de strafbare feiten bedoeld in de artikelen 433quinquies tot 433octies van het Strafwetboek, de strafbare feiten bedoeld in de artikelen 77bis tot 77quinquies van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en voor de strafbare feiten bedoeld in artikel 2bis, § 3, b) en § 4, b), van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen (*Parl.St.* Kamer 2022-2023, nr. 55-3436/004, 11 (Wetsontwerp MSS IV – Artikelen aangenomen in eerste lezing).

⁴⁷ *Parl.St.* Kamer 2022-2023, nr. 55-3436/001, 40-41 (Wetsontwerp MSS IV – Artikelsgewijze bespreking).

⁴⁸ <https://hri.be/admin/storage/hri/verslag-bo-ep-steve-bakelmans-def-20191219.pdf> (pagina 40 van het rapport).

Drugwet: Tijdelijk verbod om zich binnen één/meerdere Belgische havens of-faciliteiten te begeven (art. 4 Drugwet) – MSS I

Artikel 4 Drugwet bevat de bijkomende straffen die de strafrechter kan opleggen bij een veroordeling voor bepaalde drugsmisdrijven zoals de ontzetting uit de rechten (art. 4, § 1 Drugwet), de ontzetting van de uitoefening van een geneeskundig beroep (art. 4, § 2 Drugwet), de sluiting van drankgelegenheden of andere inrichtingen en de aanplakking en openbaarmaking van de rechterlijke beslissing (art. 4, § 3 Drugwet).

Als gevolg van MSS I wordt aan art. 4 paragraaf §3bis toegevoegd. Bij een veroordeling wegens dezelfde drugsmisdrijven (er wordt niet expliciet verduidelijkt dat dit ook geldt voor mededaders en medeplichtigen) kan de strafrechter een havenverbod opleggen waardoor de betrokkene zich gedurende een bepaalde termijn (die maximaal 20 jaar mag bedragen) niet meer in de buurt van een haven of havenfaciliteit mag begeven en/of er werken. Het is dus zowel een plaats- als beroepsverbod.⁴⁹

Dit havenverbod werd blijkbaar al succesvol toegepast in het kader van het gerechtelijk onderzoek (bv. bij een vrijheid onder voorwaarden).⁵⁰

Het havenverbod zal volgens de wetgever op het strafregister en de uittreksels uit het strafregister worden vermeld.⁵¹

Dit verbod kan ook worden opgelegd wanneer iemand wordt veroordeeld voor drugsfeiten die zich niet afspeelden in de haven. De plaats van de feiten is dus irrelevant.⁵²

In principe dient de strafrechter bij samenloop rekening te houden met de kwalificatie die strafbaar is met de zwaarste straf. Die kwalificatie bepaalt eveneens welke bijkomende straffen er mogelijk zijn. Hierop bestaan echter uitzonderingen waarbij ook bijkomende straffen voorzien voor andere kwalificaties kunnen worden opgelegd. Naar het voorbeeld van de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank (art. 34quater, 4° Sw.) en de bijzondere verbeurdverklaring (art. 64 Sw.) heeft de wetgever uitdrukkelijk ingeschreven dat het havenverbod ook kan worden opgelegd ongeacht de toepassing van art. 62 of 65 Sw.⁵³

Gerechtelijk Wetboek (art. 58bis en 151 Ger.W.) – MSS III

Er wordt voorgesteld om art. 58bis en 151 Ger.W. aan te passen als wettelijke verankering van de ambten van milieurechter en substituut-procureur des Konings gespecialiseerd in milieu-aangelegenheden.

© Ruben VAN HERPE, advocaat WAETERINCKX ADVOCATEN ONDERNEMINGSSTRAFRECHT

⁴⁹ Parl.St. Kamer 2020-2021, nr. 55-2175/001, 14 (Wetsontwerp MSS I - Artikelsgewijze toelichting).

⁵⁰ Parl.St. Kamer 2020-2021, nr. 55-2175/001, 14 (Wetsontwerp MSS I - Artikelsgewijze toelichting).

⁵¹ Parl.St. Kamer 2020-2021, nr. 55-2175/001, 15 (Wetsontwerp MSS I - Artikelsgewijze toelichting).

⁵² Parl.St. Kamer 2020-2021, nr. 55-2175/001, 15 (Wetsontwerp MSS I - Artikelsgewijze toelichting).

⁵³ Parl.St. Kamer 2020-2021, nr. 55-2175/001, 16 (Wetsontwerp MSS I - Artikelsgewijze toelichting).

Overzichtstabel

Wetboek van Strafvordering

MSS-wet	Artikel	Wijziging (essentie)
III	28bis	<i>opsporingsonderzoek à charge en à décharge</i>
IIbis	28sexies 61quater 127 135 136bis	kennisgeving per fax, gewone brief of elektronische weg (niet langer aangetekend)
IIbis	28decies	controle KI op langdurig opsporingsonderzoek
III	35bis	<i>beslagprocedure als voorloper op de verbeurdverklaring onroerende goederen als instrumenten van het misdrijf</i>
IIbis	39ter	afschaffen gevangenisstraf en optrekken geldboete medewerkingsplichtige naar 100 – 30.000 euro
IIbis	39quinquies	afschaffen gevangenisstraf en optrekken geldboete medewerkingsplichtige naar 100 – 30.000 euro
III	43	<i>pyschologisch onderzoek door deskundige met risico-taxatie</i>
IV	44	autopsie en rechten nabestaanden (verzoek tot vrijgave en herstel in ere van het lichaam)
IIbis	46bis 46bis/1 88bis 111quater	optrekken geldboete naar 100 - 30.000 euro
IIbis	46ter 46quater 88quater	afschaffen gevangenisstraf en optrekken geldboete medewerkingsplichtige naar 100 - 30.000 euro
I	46quater	opsporingsonderzoek: toegang CAP (NBB)
IIbis	90quater	optrekken geldboete medewerkingsplichtige naar 100 - 30.000 euro + nieuwe strafbaarstelling (medewerking die misdaad of wanbedrijf kan verhinderen of gevolgen beperken)
III	190sexies	<i>hersteltraject en feiten gerelateerd aan verslavings-, agressie of psychosociale problematiek</i>
IIbis	203	navolgend hoger beroep 10 dagen OM, beklaagden (BAP), BP
IIbis	205	opgeheven
II	258/1	hof van assisen: geluidsopname/audiovisuele opname van de debatten voor slachtoffers en hun advocaten
II	258/2	hof van assisen geluidsopname/audiovisuele opname voor historische justitiearchieven
III	420	<i>onmiddellijk cassatieberoep tegen uithandengeving minderjarige</i>
I	464/12	strafuitvoeringsonderzoek: o.a. toegang tot CAP (NBB) ter uitvoering veroordeling tot verbeurdverklaring, geldboete, gerechtskosten

Strafwetboek

MSS-wet	Artikel	Wijziging (essentie)
I	5	terminologische bijsturing n.a.v. WVV
III	7 en 34sexies	<i>gerechtelijk verbod om deel te nemen aan een protestbijeenkomst</i>
IIbis	78bis (nieuw)	verzwarende factoren
IIbis	78ter (nieuw)	discriminerende drijfveer als verzwarende factor tenzij de wet er een verzwarende omstandigheid van maakt
IIbis	405quater 417/20 422quater 438bis 442ter 453bis 514bis 525bis 532bis 534quater	uitbreiden drijfveren (cf. art. 78ter Sw.)
II	417/42 433quater/ 8	verbeurdverklaring instrument van het misdrijf zonder eigendomsvereiste, met respect rechten van derden, ook onroerende goederen en equivalent roerend of onroerend instrument
III	505	<i>omzetting AML6 – afschaffing fiscale ontsnappingsclausule voor gewone fiscale fraude en invoering voorwaardelijke strafuitsluitende verschoningsgrond voor compliant onderworpen entiteiten</i>
III	505ter	<i>omzetting AML6 - VZWO (i) dader is meldingsplichtige onderworpen entiteit die misdrijf heeft gepleegd in het kader van beroepsactiviteiten en (ii) strafbare feit in het kader van criminele organisatie</i>

Diverse wetten (Wet voorlopige hechtenis, Drugwet, Gerechtelijk Wetboek)

MSS-wet	Artikel en wet	Wijziging (essentie)
IV	art. 16 WVH	Beperking toepassing collusiegevaar als criterium voor de volstreekte noodzakelijkheid openbare veiligheid
IV	art. 22 en 30 WVH	Pas vanaf de vierde zitting tweemaandelijks controle
III	art. 36 WVH	<i>Regeling rechtspleging vereist verplichte beslissing over lopende voorwaarden door de raadkamer met de mogelijkheid om voorwaarden te wijzigen, opheffen of vrijstelling te verlenen</i>
I	art. 4 Drugwet	Invoering havenverbod
III	art. 58bis en 151 Ger.W.	<i>Invoering milieurechters en substituut-procureur des Konings gespecialiseerd in milieu-aangelegenheden</i>